

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea-Mare și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea-Mare,
Parcul Ștetan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:

Pe un an 120 Lei.
Exemplarul 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 2588/1925.

Sinod diecezan.

Având în vedere necesitățile acestei Dieceze, precum și interesele bisericesti, cari reclamă pe deoparte modificarea statutelor diecezane, a administrării bunurilor bisericesti și a fundațiilor diecezane, ameliorarea pensiunilor preoților deficienți, a văduvelor și orfanilor de preoți, iar de o altă parte o pastorație mai intensivă și mai practică întru ridicarea nivelului religios, moral și cultural al credincioșilor, — am aflat de bine, ca încă în cursul acestui an, pe un termen care se va stabili ulterior, să convocăm un Sinod diecezan, în care cu ajutorul bunului Dumnezeu să putem deslega chestiunile mai sus atinse spre mai marea mărirea lui Dumnezeu și binele Bisericei și a Diecezei Noastre.

La Sinod vor participa; membrii Ven. Capitulul catedral, protopopii actuali, și administratorii oficiilor protopopești, directorii liceului de băieți din Beiuș și a școlii normale diecezane, câte un delegat al corpurilor didactice dela academia teologică, liceul de băieți din Beiuș și dela școala normală Diecezană, câte un preot delegat din fiecare distric protopopesic și în fine cei personal invitați.

Pentru alegerea deputaților districtuali, fiecare protopop și administrator protopopesic de urgență vor convoca adunările districtuale, în cari pe lângă alegerea deputatului districtual se vor desbata și exprima și datorițele Clerului cu privire la chestiunile, cari ar dori să fie desbătute în Sinod,

Protocoloalele adunărilor districtuale Ni-se vor înainta până cel mult în 1 Octomvrie crt.

Oradea-Mare, Sed. Cons. din 27 August 1925.

Nr. 2504—1925.

Primiri la Sf. Teologie.

Cu ocaziunea consistorului plenar din 18 August crt. la Sf. Teologie s'au primit următorii clerici:

1. Sever Sarca, 2. Alexandru Chiș, 3. Ioan Șuta, 4. Nicolae Sabău, 5. Gavril Borz, 6. Alexandru Sabău, 7. Ioan Mateiu, 8. Ioan Bal, 9. Vasile Breban, 10. Gheorghe Oros, 11. Anton Soran, 12. Alexandru Nistor.

Acești clerici precum și cei ce se vor mai primi ulterior își vor urma studiile în Seminarul nostru teologic din Oradea Mare unde se vor prezenta

la termenul, ce li-se va comunica din partea Rectoratului.

Clericii din Seminarul nostru vor avea, ca ei să se provadă cu vestmintele necesare, cu manualele de studiu și să achite la începutul anului costul reverenței uniforme.

Oradea-Mare, la 20 August 1925.

No. 2560/1925.

Salariile preoților pe Iulie-August 1925.

Comunicăm Ven. Cler diecezan, că salariile preoțești pe lunile Iulie-August crt. se pot ridica dela Oficiul administrativ al fundațiilor diecezane pe lângă chitanțe netimbrate.

Fiecare preot va avea să-și ridice salariile înaintându-și chitanțe separate pentru fiecare lună până cel mult în 20 Septembrie crt.

Oradea-Mare, la 25 August 1925.

Nr. 755/1925.

Concurs pentru burse.

La Liceul „Em. Cojdu“ din Oradea-Mare sunt următoarele burse vacante de câte Lei 5000:

1. 6 burse pentru internatul liceului.
2. 9 burse pentru internatul ort. N. Jiga.
3. 5 burse pentru Seminarul gr. cat.

Concursul se va ține la 13 Septembrie orele 8 a. m. Cererile de admitere se vor prezenta Direcțiunii liceului până la 8 Septembrie a. c. În cerere se va menționa internatul în care va sta elevul.

Direcțiunea liceului.

PARTEA NEOFICIALĂ

Pe ce se razimă

Primatul de jurisdicție al episcopului dela Roma.

Partea (B). Primatul episcopilor dela Roma.

Din partea întâi a acestui studiu apare pentru oricare om nepreocupat, că Hristos, întemeietorul religiei creștine, a pus *direct* și *imediat* un păstor suprem și unic peste Biserica sa întreagă, care să fie suprem for de judecată și ultimă instanță în toate chestiunile controversate de credință, morală și disciplină.

Acest adevăr este atât de clar exprimat în Sfânta Scriptură și în întreaga istorie a Bisericii, încât „ortodocșii” și protestanții, cari azi sunt totdeauna alături în combaterea papalității „îngânfate și trufașe” cum zic ei, — numai prin răstălmăcirea și ignorarea intenționată a celor mai clare și mai vădite texte din Sfânta Scriptură, din Sfinții Părinți și din cărțile liturgice, pot să mai ascundă adevărul credincioșilor lor, dornici a cunoaște adevărul¹⁾.

E întrebare acum, cine a moștenit dela S. Petru acesta putere de supremă jurisdicție peste Biserica întreagă, și cine este urmașul s-lui Petru în primat? Căci e evident, că dacă Hristos a voit să albe Biserica sa un cap suprem, l-a voit pentru toate timpurile, până va exista Biserica lui. Ba de-a dreptul vorbind, de un șef suprem, provăzut cu respect și autoritate, avea Biserica mai mare nevoie mai târziu decât la început, căci la început fie care apostol avea daruri speciale, avea inspirația Spiritului sfânt, încât nu putea greși nici unul, nici prin îngânfare și nesupunere, nici prin falsificarea învățături genuine creștinești. Dar mai târziu, când superbia și îngâmfarea și pofta de stăpânire intrase și în urmașii apostolilor, în episcopi, și în colaboratorii lor, în preoți, când încercarea de-a cuprinde și a explica învățăturile și dogmele creștine a dus pe mulți tocmai dintre episcopi a căror sobor general zic „ortodocșii” că e infalibil, la rătăcirii și pervertiri dureroase de-ale învățaturii creștinești, cine era să apere sfânta moștenire creștinească, învățătura sfântă, de pervertiri și falsificări, Biserica însăș de desbinări, dacă nu acela căruia Isus i-a zis: „...eu m'am rugat pentru tine, să nu scază credința ta: iar tu întorcându-te să întărești pe frații tăi” (Lc. 22, 32). Intr'adevăr, dacă privim trecutul sbuciumat aproape bimilenar al Bisericii lui Hristos, valurile periculoase peste cari a trecut, vom vedea, că numai primatul a fost acela care o a susținut și o-a mântuit.

N'avem nici un indiciu sigur ca Hristos să fi dispus ceva pozitiv referitor la aceea, că cine să-i fie urmaș lui Petru în primat, sau unde să-și fixeze Petru sediul său primațial. Dar nu e verosimil ca Hristos, care după învlere a petrecut cu învățăceii săi patruzeci de zile „grăind despre împărăția lui Dumnezeu” (adică despre Biserică) cum ne spune sf. Luca în Faptele apostolilor (I, 3), să nu fi dispus nimic referitor la a-

1) Pentru complectarea mărturiilor din parte românească în favorul unui primat de jurisdicție al s. lui Petru, să mai amintim cartea d-lui Dr. N. C. Paulescu, profesor ortodox la facultatea de medicină în București: *Biserica și Sinagoga*, 3 volume, unde cititorii vor putea găsi, un magistral și foarte obiectiv studiu asupra primatului de jurisdicție al s. lui Petru; precum și declarația mitropolitului—primat al României, când S. lui Sinod în 1913 i-se ceru să șteargă din vechea și frumoasa moliftă de deslegare a morților cuvintele („puterea) ce-al dat-o Verhovnicului tău Petru” și s'o înlocuiască cu: „puterea pe care al dat-o sfinților tăi apostoli și ucenici” (tot din iubire de adevăr). Metropolitul Primat D. D. Konon A. Donici a zis: „toți știm că Sf. Apostol Petru este numit Verhovnic de însuși Mântuitorul Hristos, carele i-a dat cheile împărăției cerurilor și l-a declarat piatra pe care va zidi biserica”. Vezi Ședințele Sf. Sinod Ses. de toamnă a anului 1913 p. 22—29.

ceasta chestiune atât de vitală pentru răspândirea împărăției lui spirituale pre pământ. Căci nu era irelevant, de unde se va începe evanghelizarea imperiului roman, unde se va fixa centrul Bisericii eterne, și de unde va împărți Dzeu milă, dreptate și lumină pre pământ.

Roma, centrul lumii cunoscute de-atunci, capitala unui imperiu cu organizație juridică, militară și administrativă fără pereche în istorie, a fost, și din punct de vedere pur omenesc, cel mai indicat loc să devină punctul de plecare al evanghelizării sistematice și centrul lumii. De aceea a dispus, poate Hristos, poate Petru, luminat de Provedința divină, să-și fixeze sediul său primațial în acest oraș izvor a atâtor origini străbune.

Oricine să fi fost acela, care a ales Roma de centru și capitală a Creștinismului, fie Hristos în viață, fie Petru inspirat de Hristos dus în cer și de înțelepciunea sa omenească, e cert, că *nici un oraș din lume, nici un episcop de pe fața pământului nu și-a revindecat și-și niciodată titlul și dreptul de-a dispune peste Biserica întreagă, fie impunând regulă de credință, fie judecând, ci singur numai episcopii Romei au fost aceia cari în toate timpurile s'au provocat și-au deprins acest drept al lor din cel dintâi ani al erei subapostolice, și încă provocându-se mereu la faptul că ei sunt urmașii legitimi ai s-lui Petru în apostolat care a fost și a murit în Roma.*

Precum vedem dar episcopii Romei pun ca și criteriu și bază solidă a dreptului lor de primați peste Biserica întreagă faptul succesiunea lor în episcopatul sf. lui Petru în Roma. Dar este sigur acest episcopat al sf. lui Petru în Roma?

Fost-a s. Petru episcop de Roma?

Protestanții și ortodocșii au înțeles de loc, că dărâmand temelia vor dărâma numai decât și întreg edificiul primației Papilor dela Roma. De aceea s'au pus cu tot aparatul să dovedească, că despre o episcopie a s. lui Petru în Roma nici vorbă nu poate fi. Căci.

1. „Nici faptele Apostolilor, ¹⁾ nici Pavel în epistolele sale și nici un alt Apostol în vre-una din scrierile sale, cu un cuvânt în Sf. Scriptură nu se spune nimic despre un-al doilea Apostol afară de s. Pavel care ar fi venit la Roma, ar fi predicat aici evanghelia și ar fi întemeiat Biserica creștină din acest oraș²⁾).

2. „ar fi direct inexplicabil cum se face că sf. ap. Pavel (care a scris Romanilor o scrisoare și care din cele două captivități ale sale scrie mai multe epistoale: Tit, Tim. Filip. Efes. Filem) nu amintește nimic despre petrecerea și mai ales despre episcopatul sf. Ap. Petru în Roma³⁾).

3. Ce e mai mult, „nici un scriitor dinainte de de veacul al patrulea nu zice... că Petru ar fi fost primul episcop al Romei⁴⁾).

1) Carte scrisă de s. ap. și ev. Luca la a. 61.

2) Vas. Lăzărescu, art. cit. „Legea Românească” No. 12, p. 4, col. II.

3) Lăzărescu, ibid. No. 13, p. 5 col. I.

4) ibid. p. 5, col. II.

4. „părintele bisericesc Ireneu, episcop de Lyon numește ca cel dintâi episcop al Romei pe Linus” iar

5. „Tertulian afirmă că cel dintâi episcop al Romei a fost Clement”¹⁾.

Cum s'a născut totuș părerea (să nu zicem legenda) despre un episcopat alui Petru în Roma.

Neunîtul o explică așa:

6. „Există . . . de pe la mijlocul veacului al doilea (!) o anumită (?) tradiție care spune că Petru a fost și a predicat în Roma și că a murit aici moarte de martir. O asemenea tradiție găsim mai întâi (sic!) în numitul apocrif eretic al Pseudo-clementinilor (circa 150) apoi într'un alt apocrif compus cu tendințe apusene și cunoscut sub numele de „Actele lui Petru și Pavel” (Acta Petri et Pauli). Această tradiție pare (!) a-și avea temelul său întâi (!) într'o informație ce o găsim la Papia, episcop din Ierapole (circa 130), care în scrierea sa „Explicări la cuvintele Dlui” . . . zice că Marcu pe care ap. Pavel îl înfățișează că fiind activ împreună cu el în Roma, este identic cu Marcu cel din epistola I. alui Petru, care și-a compus evanghelia sa după predica lui Petru, fiind interpretul acestuia. Pe baza acestel identificări alui Marcu, ucenicul lui Pavel; cu Marcu interpretul lui Petru s'a făcut apoi deducțiunea (!) că dacă Marcu a fost ca ucenic și interpret alui Petru, activ în Roma, pe vremea când ap. Pavel petrecea și el în Roma, atunci și Petru trebuie să fie fost în acel timp în Roma, scriindu-și de aici epistola sa și nu din Babilonul dela Euftrat”²⁾,

Vedeți dar pe ce fir subțir e atârnat episcopatul roman alui Petru: pe aceasta „deducțiune” alui Papia, care pe lângă altele mai avu darul de a fi fost un tâmpit și mărginit la minte.³⁾

7. „Cel dintâi după Papia care accentuiază (!) că biserica din Roma a fost întemeiată de apostolii Petru și Pavel e Dionizie ep. Corintului pe la 170”⁴⁾

8. Dar „Petru chiar dacă a fost în Roma și a murit moarte de martir în acest oraș, totuș el n'a întemeiat Biserica creștină din Roma, n'a fost el primul episcop al Romei și cu atât puțin a putut el păstori această biserică printr'un timp de 25 ani, cum susține (!) teologia romano-catolică de azi (!)”⁵⁾

9. De altfel Petru nici nu putu fi episcop al Romei unde el veni numai la sfârșitul vieții sale⁶⁾ pentrucă

10. „Istoria întemeierii creștinismului nu spune nici despre unul din (apostoli), că ar fi devenit episcopul sau conducătorul permanent al unei biserici întemeiate de ei”⁷⁾

Am reprodus aci cât se poate mai fidel toate argumentele aduse de adversarii unui episcopat alui Petru la Roma; argumente, cari azi nu mai sunt lua'e în serios nici decăt're protestanții și ortodocșii mai obiectivi; căci iată ce cred despre episcopatul lui Petru la Roma cel mai mari doi savanți reprezentanți ai ortodoxiei și ai protestantismului: *Adolf Harnack* zeul științei teo-

logice protestanto-bizantine de azi deja în *Cronologia* sa din 1897 p. 240 și urm. spune, că e superflu să faci cercetări asupra unui fapt așa de sigur ca prezența și moartea lui Petru în Roma; mai mult, se poate discuta anul morții lui sub Nero (64 ori 67—68).

V. V. Bolotov profesor la Academia de înalte studii ecleziastice din Petrograd în opera sa rusească *Istoria drevnei Tserkvi* II. 1910 p. 55 zice: „...le fait du martyre de Pierre à Rome est attesté et ancienement et par tout de temoignages, qu' il ne reste aucune possibilité de le nier” („faptul morții de martir a lui Petru la Roma e dovedit prin atâtea și așa vechi mărturii, încât nu mai rămâne nici o posibilitate de a-l nega”¹⁾).

Sunt de totului interesante și cercetările făcute de profesorul protestant *Dr. Hans Lietzmann* în broșura sa: „*War der hl. Petrus in Rom?* (Bonn, 1916) al cărui rezultat e mărturia neclintită despre predicarea și moartea s-lui Petru la Roma.

Autori ortodocși însă dela noi renouiesc argumentele învechite de ale protestanților, crezând, că la noi în neorientarea generală în chestiuni de materie teologică, vor putea obține rezultate strălucite.

Ca să nu apară însă, că am vrea să dăm gata o chestiune atât de gravă și serioasă numai prin constatări generale, vom reproduce aci dovezile pe cari se întemeiază faptul venirii și-a episcopatului s-lui Petru la Roma; argumente nu negative, cari nu spun și nu dovedesc nimic, ca cele ortodoxe înșirate la început, ci argumente din istorie, mărturii de-ale oamenilor de-o veracitate ireproșabilă, în fața cărora argumentele negative ale ortodocșilor rămân mute și fără de glas. Unde au ortodocșii în fața mărturiei atât de generale și universale ale Bisericii întregi măcar un singur argument pozitiv contrar episcopatului roman al s-lui Petru? Argumentele lor sunt toate negative, ex silentio, explicări neîntemeiate și false, cari în fața sumedeniei argumentelor noastre pozitive dispar și se explică dela sine.

Noi avem pentru dovedirea unui episcopat al s-lui Petru la Roma următoarele argumente nerăsturnabile prin nici o putere protestanto-bizantină:

1. documente istorice din cele mai ireproșabile cum sunt mărturia scriitorilor bisericești din veacurile întâi, ale Sfinților Părinți, Părinților apostolici;

2. cataloagele Papilor din cele mai îndepărtate vremuri.

3. însaș epistola I. a sfântului Petru cu care ortodocșii mai noii se fac de răs explicându-o ca scrisă din Babilonul de lângă Euftrat;

4. mărturia continuă și nefalsificată a cărților liturgice ortodoxe, pe cari autorii ortodocși le ignorează complet;

5. monumente de-ale arheologiei creștine de o antichitate fără pereche, cari toate dovedesc și mărturi-

¹⁾ D'Herbigny: *Theologica de Ecclesia*, Paris 1921, Beauchesne, II. 2 p. 194.

¹⁾ ibid. col. II.

²⁾ Lăzărescu, I. c. No. 13, p. 5, col. II.

³⁾ Vezi Lăzărescu, ibidem.

⁴⁾ Cf. Lăzărescu, No. 14, p. 4 col. I.

⁵⁾ Lăz. No. 12 p. 4. E de notat că aceasta părere se susține pe vremea lui Baronius (s. 16). Azi toți teologii catolici zic că e cert faptul episcopatului lui Petru la Roma, dar durată nu se știe sigur.

⁶⁾ No. 14. p. 4.

⁷⁾ ibidem.

sesc cu un glas, în mod *absolut neîndoios* episcopatul roman a lui Petru. După ce le vom prezenta toate acestea vom răspunde argumentelor (?) ortodoxe.

1. Petru mărturisit de cei mai vechi Părinți și scriitori bisericești ca episcop al Romei.

Din mărturiile generale și unanime ale Părinților nu amintim decât pe cele dela secolul al 3-lea îndărăt, căci azi în lumea științifică teologică e admis că din a doua jumătate a secolului 3, cu atât mai vârtos în ss. IV—V etc., episcopatul roman a lui Petru e universalmente admis. Vom cita doi însă și din veacul IV pentru autoritatea lor istorică deosebită (Euseb. și Ieronim).

a) *Eusebie* (265—340), cel dintâi și cel mai mare istoric al creștinătății, *părintele istoriografiei bisericești*, episcop de Cezarea, prieten al împăratului Constantin cel Mare, pe la 323 se pune să scrie dela început întreaga istorie a bisericii creștine, nu pe bază de tradiție orală și legendară, ci pe bază de documente istorice pe cari le putea avea ușor la îndemână în bibliotecile mari de atunci îndeosebi în cea din Alexandria și Cezarea. Acest mare istoric, critic cu adevărat, ne mărturisește pe baza documentelor vechi și a autorității sale de istorician savant, de venirea lui Petru la Roma pe vremea împăratului Claudius (41—54), întemeiând biserica Romei, de unde s'a răspândit credința romană, unde a și murit moarte de martir pe vremea împăratului Nero (46—68), ceea ce o confirmă și mormântul lui care se află acolo. (Epi tis aftis Claudiu vasilias (provedința divină) ton kartéron ke mégon ton apostolon, ton aretiseneca ton lipon apauton proigoron, Petron, epitiu Romlin... chragogi etc.).¹⁾

Eusebie ne înfățișează numai tradiția istorică adânc înrădăcinată în toată biserica și să o respingă mărturia lui ar fi o nebunie. De nu e adevărat ce spune Eusebie aci, nu e adevărat nimic din ce spune, și atunci ce știm noi despre istoria celor dintâi trei veacuri ale Bisericii?

b) Ieronim, savantul biblicist și istoriograf, continuatorul operei lui Eusebie (+420) ne spune cu toată autoritatea lui de savant următoarele:

„Secundo Claudii imp. anno. . . Petrus Romam pergit, ibique 25 annis cathedram sacerdotalem tenuit, usque ad ultimum Neronis annum, i. e. 14 m. . . . Paulus eodem die que Petrus, Romae pro Christo capite truncatur, 14 o. Neronis anno, post passio, neam Dni 37“.²⁾

Or, deși cei 25 ani nu sunt a se lua fără întrerupere (căci Petru probabil fu expulsat și el în a. 42 cu jidovii „tumultuantes impulsare Chresto, cum zice Svetonius, iar în a. 44 îl găsim la Ierusalim și în a. 50 la sinodul apostolesc, cum ne spun Faptele), dar substanța faptului: episcopia română alui Petru e mărturisită de Ieronim în mod neîndoios.

¹⁾ Vezi Ist. bis. a lui Eusebie II. 14, 2; II. 15; II. 25, 5 8; ibid. 176 s.

²⁾ Ieron, de vir. ill. c. 1. și 5. „In anul al doilea al împăratului Claudius Petru vine la Roma unde episcopi 25 ani, până la ultimul adica al 14-lea anului Nero. . . Lui Pavel i-se taie capul la același zi la Roma, în anul al 14 alui Nero și al 37 dela patima Dni“.

c) *Tertulian* (160—222) deși la urmă ostil și dușman Romei, are mărturisiri absolute despre prezența activitatea apostolică și moartea s-lui Petru (și Pavel) la Roma. În *de baptisate* 4. . . Petru a botezat în Tîbru („Petrus în Tiberi tiuxit“); în *de praescriptione* 36: „Cercetează bisericile apostolice. . . Vei vedea Roma aceea biserică fericită, a cărei întreagă învățătură iau dat-o apostolii împreună cu sângele lor: unde Petru cu moartea s'a asemănat Domnului“ („ubi Petrus passioni Dominae adaequatur“). Tot acolo (c. 32) zice că pe Clemente I-a hirotonit Petru în Roma. (Romanorum Clementem a Petro ordinatum“). În *Adv. Marcionem* (4, 5), carte scrisă la a. 207/8, zice „Romanilor le-au lăsat evanghelia apostolii Petru și Pavel (deci și Petru) pecetluită cu sângele lor (Romanis Evangelium et. Petrus et Paulus sanguine quogue suo signatum religuerunt“).

d) Biserica din *Alexandria* (Egipt). își arată credința s'a prin doi mari și foarte vechi reprezentanți ai ei: *Clemente* (150—211) și *Petru* (ca. 306), episcopi de Alexandria. Cel dintâi în *Hypotyposeon* c. 6 vorbește de predicarea lui Petru în Roma; al doilea iară zice: „Petru primul judecător al Apostolilor (o prokritos ton apostolon) a fost des prins și în urmă restignit la Roma“ (epist. can. 6).

Origene, (185—255) un mare fiu al bisericii alexandrine, încă știe de venirea lui Petru la Roma și de restignirea lui acolo cu capul în jos¹⁾.

e) Biserica din Antiochia e reprezentată în această tradiție universală prin episcopul ei *Firmilian* († 269) care deși combătea pe Papa Ștefan (254—257) împreună cu Ciprian de Cartaginea, totuși nu cutează să tragă la îndoială, ba chiar afirmă episcopatul roman al s-lui Petru, pe care se razimă autoritatea lui Ștefan.²⁾

f) Biserica *Africei latine* afară de Tertulian, mai are pe însuș *Ciprian* (200—258), pentru care nimic nu e mai sigur, ca episcopatul roman a lui Petru, unde se află „catedra lui Petru“ „Catedra Petri“, „locus Petri“. Vezi epistolele lui 75, 6; 59, 14;

Ne apropiem de mărturiile tot mai vechi și tot mai importante.

g) La anul 200, *Caius* un preot din Roma, în discuția sa cu un eretic montanist cu numele Proclu „de locurile unde sunt depuse trupurile sfinților Apostoli (Petru și Pavel) zice așa“³⁾. „Eu și mormintele (tropea) Apostolilor (acestora) vi le pot arăta („Ego de ta tropea ton Apostolon echo dixi“). Căci ori de merg în Vatican ori de merg pe Via Ostiensis, vezi mormintele acelora cari au întemeiat această Biserică“⁴⁾.

Nu-i va scăpa nimănui momentul acestei mărturisiri atât de vechi.

h) *Dionisie de Corint*, (ca 170), scriind *Papei Soter*, amintește de binefacerile bisericii romane către

¹⁾ Citat la Euseb. H. E. III. 1.

²⁾ Vezi mai jos.

³⁾ Euseb. H. E. II. 25, 6.

⁴⁾ ibid.

toți și într'alte mărturisește despre predicarea și moartea sfinților apostoli *Petru* și *Pavel* în Roma.⁴⁾ E de notat că Dionizie aceasta mărturie a sa nu o întemeiază pe *Papia*, cum zicea dl. *Lazarescu*, ci pe amintirea că la a. 97 *Papa Clemente* urmașul lui *Petru* scrisese bisericii lui, iar *Soter* i-i trimise ajutoare.

i) *Ireneu* (140-ca 202), episcop de *Lyon*, de origine din din Orient, discipol a lui *Papia* episcop de *Ierapol*, care văzuse pe *s. Ioan Evanghelistul*, este o mărturie din cele mai de valoare pentru tradiția sigură și universală a Bisericii creștine despre apostolatul sf. tului *Petru* la *Roma*. *Ireneu* demnitatea bisericii romane o deduce din faptul că întemeietorii ei au fost *Petru* și *Pavel*. El are afirmații categorice în aceasta privință. *Marcu*, zice *Ireneu*, scrisese evanghelia „când *Petru* și *Pavel* predicau în *Roma* și întemeiau Biserica: ton *Petru* ke tu *Pavlu* en *Romi* evanghelizamenon ke themelunton tin *Ecclisian*“⁵⁾. Bi-Biserica *Romei* e fondată și constituită de către cei doi glorioși apostoli *Petru* și *Pavel*.⁶⁾ Seria episcopilor romani începe când „fericiții apostoli (*Petru* și *Pavel*) au lăsat slujba episcopiei lui *Linus* (urmașul lui *Petru*).“⁷⁾

După *Ireneu* e cert deci că întemeietorii Bisericii din *Roma* au fost *Petru* și *Pavel* cari au pus de urmaș al lor pe *Linus*. A refuza mărturia lui *Ireneu* în chestii de tradiție bisericească înseamnă a fi lipsiți de simțul adevăratei ortodoxii, și a fi trecut total în tabăra protestanților raționaliști, cari nu cred în nimic.

Dar că tradiția despre un apostolat al s-lui *Petru* la *Roma* nu începe numai în jumătatea a doua a secolului II. sau începutul sec. III. o dovedesc cele mai puternice, cele mai autentice și cele mai decizive două argumente de o vechime extraordinară a literaturii bisericești: epistoala s-lui *Ignație* episcop de *Antiochia* către *Romani*, mort la anul 107, și epistoala către *Corinteni* a s-lui *Clemente Romanul*, al 3-lea urmaș al s-lui *Petru*, două documente de o autenticitate ireproșabilă cum o recunosc toți criticii literari, *Harnack*, *Funk* și alții.

(Va urma.)

CRONICA.

— *Predici*. La Catedrala unită vor predica: *Duminecă* în 6 Septembrie, *Nic. Sabo*; la sf. *Maria mică* (8 Sept.) *Rvsm. Ilie Stan*; *Duminecă* în 13 Sept. *Cl. Dr. Al. Tăutu*: în ziua *Crucii* (14 Sept.) *M. On. Vasile Barbul*.

— *Începutul anului școlar 1925—1926 la Liceul de fete „Oltea Doamna“ din Oradea-Mare*:

⁴⁾ „Tin apo *Petru* ke *Pavlu* fitlan ghenithis an *Romeon* te ke *Korinthion* sinekerásate. Ke gar amfo is tin *Italian* omóse didaxantes emartirisan kata ton afton keron“ La *Eusebibid* II. 25, 8.

⁵⁾ *Eus.* III, 1, 1.

⁶⁾ *ibid.* III, 3, 2.

⁷⁾ *ibid.*

1. Cererile de înscriere în clasa I-a, cererile elevilor de nou venite la liceul nostru, cererile de bursă precum și cererile de admitere în clasa V, se vor înainta între 1—8 Septembrie. Tot în acest interval se vor face înscrierile și reinscrierile elevilor din celelalte clase și clasa VIII.

2. Examenul de admitere în clasa I-a și de bursă între 10—14 Septembrie.

3. Examenele de corigență, particulare și integrale între 14—18 Septembrie.

4. Examenele de admitere în clasa V. între 20—24 Septembrie.

5. Inceperea cursurilor la 26 Septembrie.

6. Se vor face cereri separat pentru primire în liceu și separat pentru internat.

Cererile pentru primire în internat trebuiesc înaintate direcțiunii liceului până la 1 Septembrie inclusiv, aceasta trebuie să o facă și elevii cari au fost în internat în anul trecut.

Taxa de întreținere la internat va fi în bani *Lei 9000 mii* și cu naturale 50 kg. făină de grâu calitatea I-a, 25 kg. porumb, 10. kg. fasole, 8 kg. grăsime, 4 kg. săpun la spălat rufe și 100 bucăți ouă.

Direcțiunea.

— *Congresul profesorilor de teologie la Stâna de Vale*. În ziua de 11 August, cum s'a anunțat, a avut loc la Stâna de Vale continuarea Congresului profesorilor de teologie. Au participat dela *Blaj Rvs.* *Dr. Ion Coltor* canonic; dela *Gherla* profesorii *Dr. Gheorghe Bob* și *Dr. Tit Malaiu*, dela *Lugoj* canonicii *Dr. Felician Bran* și *Dr. Nicolae Brânzeu*. Au mai fost de față și *Păr. Mgr. Dr. Antonie Gabor*, vicarul episcopiei catolice de Iași și *P. Dr. Valentin Dragoș* din Satu-Mare. Mulți profesori împiedecați au aderat în scris. Congresul, după o scurtă revizuire a rezultatelor la cari s'a ajuns în cele două ședințe ale Congresului ținute la Oradea, a luat sub desbatere chestiunea editării grabnice a manualelor de teologie în lipsa cărora formarea clerului nostru suferă considerabile neajunsuri. S'a hotărât editarea următoarelor manuale: de teologie dogmatică fundamentală și specială, de teologie morală pastorală, drept canonic, istorie bisericească, filozofie creștină, sociologie, pedagogie, patrologie și studiul biblic. T. V. și Nou. Scrierea manualelor s'a încredințat celor mai capabili specialiști și destoinici mănuiitori ai condeiului din provincia noastră metropolitană. Ultimele precizări regulamentului unitar după cari au să funcționeze de acum între noile împrejurări schimbate *Acemiile* noastre de teologie se vor discuta într'o nouă ședință ce se va ținea la toamnă în prima jumătate a lunii Octombrie tot la Oradea-Mare, când se speră participarea tuturor profesorilor de teologie, și a tuturor competenților în chestia manualelor de teologie.

— *Pelerinaj la Ierusalim.* În prima jumătate a lunii Septembrie (pare că concomitent cu pelerinajul nostru la Roma) vor aranja și frații noștri ortodocși un pelerinaj la locurile sfinte din Ierusalim. Lucru foarte creștinesc și laudabil, numai dacă lipsea pelerinajului acestuia *spiritul de opoziție* care apare foarte deslușit din faptul că s'a pus pe acelaș timp cu al uniilor la Roma. Lucru creștinesc făcut în spirit ne-creștinesc nu are nici o valoare. — Frații ortodocși vor duce și *considerabile sume* Sanctității Sale Damianos al Ierusalimului, după cum apare din manifestul I. P. S. Nicolae al Sibiului publicat în „Telegraful Român” și'n toate revistele eparhiale ortodoxe. Dar atunci îi rugăm pe frați, să mai înceteze cu calumniile la adresa Preafericitului nostru Părinte dela Roma, că înghite avuțiile neamurilor și că dorește stăpânirea lumii. Căci Papa dela Roma nouă Românilor încă nu ne-a cerut nici odată nimic, *ci ne-a dat mereu*: cultură, civilizație, lumină, chiar și ajutoare materiale (cf. orfelinatelor dela Blaj, Obreja și Iași și cele două milioane pentru ridicarea unui Colegiu român la Roma ș, a.).

— *Trimbițări pripite.* Nu de mult s'a trimbițat cu multă bucurie în toate ziarele din țară („Universul mai întâi, de unde s'au grăbit să reproducă toate organele orto- și filoortodoxe) știrea mincinoasă că în Maramureș ar fi trecut la ortodoxie 10.000 (zece mii) de uniți. Din informațiuni luate chiar dela fața locului aflăm, că aceasta veste e plină de minciună. Adevărul e, că în comunele Borșa, Sarasău, Ferești, Cornești și Valeaporceului au trecut la ortodoxie de ce să n'o spunem din cauza unor preoți cu spirit prea puțin preoțesc, situație exploatată apoi cu multă nerușinare decătre niște emisari ai ortodoxiei clujene — 1800 (una mie opsute) de suflete greco-catolice. Noi uniții să avem aceiași nerușinare ca unii frați ortodocși folosindu-ne de aceleași mijloace de exploatarea nemulțumirilor în popor, am putea aduce la Unire cincizeci la sută a întregii ortodoxii. Dar manopere de acestea le lăsăm în seama celor ce au *sufletul și cultura* să le facă.

— „*Sentinela dela Vest*”

— din Oradea-Mare a încetat din viață. Regretele pentru acest cotidian, ce nu umplea nici un gol cultural în părțile noastre mărginașe; care însera reclamele tuturor jidănașilor orădani, iar manifestări culturale românești ca cea din 13 Iunie cor. le ignora cu desăvârșire și care își înțelegea rău de tot meseria de-a promova consolidarea sufletească între Români, în aceste părți mărginașe, insultând și provocând mereu pe românii uniți, — nu sunt de loc unanime. Noi încă nu ne alăturăm către ele.

— *Venerabilul Ieremia Românul (1556—1625).* Vor fi știind pușini despre acest sfânt al nostru al Românilor, care originar din Moldova, plecă la a. 1574

în Italia în etate de 18 ani unde trăi la Neapol într-o mânăștire de-a Capucinilor și muri ca laic la adânci bătrânețe în faimă de sfințenie Papa Urban al VIII. semnă în anul 1627 † deci numai la doi ani după moartea lui procedura de-a-l declara de sfânt pe acest fiu al țării noastre. Lipsa de mijloace opri însă procesul. În zilele de 23—31 Iulie cor. la *Stâna de Vale* s'a ținut o *novenă* pentru obținerea din partea Providenței divine a mijloacelor necesare pentru o așa sfântă cauză.

— *In atențiunea patronilor de servitoare.* Este cunoscut devotamentul și abnegarea cu care a lucrat Reuniunea Mariană Secția caritativă pentru cultivarea sufletească a servitoarelor din Oradea-Mare. *Rugăm încă odată cu multă insistență pe toate Doamnele române și patronii servitoarelor să-și trimită servitoarele în toate Duminecile și sărbătorile la ședințele Patronageului, cari dela 1 Septembrie se vor ținea regulat la ora 4 d. m. fix în sala din Strada Dimitrie Cantemir No. 3. etaj I. Este și în interesul patronilor să aibă servitoare morale și bine educate.*

— „*Apostolatul de stradă*”. Mulți dintre cititorii noștri nu vor fi auzit despre acest nou fel de-a predică Evanghelia Domnului. Unde și putea apărea dacă nu în țara tuturor curiozități lor în Anglia și America. E vorbă despre predici ținute în liber, în parcuri, pe străzi, pe tot locul unde e adunat public mult. Sectarii au început de mult să folosească acest fel de-a predica în susnumitele țări. De vre-o șase ani au crezut și catolicii că va fi bine să introducă acest mijloc englez de-a propaga adevărul; cu atât mai vârtos că trebuiau să se epere de calomniile și pervertirile doctrinei catolice făcute de sectari și protestanți. Astfel s'a înființat liga numită: „*Catholic Evidence Guild*” care azi numără 110 oratori de prima forță și mai mulți propagandiști (între cari 30 femei). Oratorii predică în grădini publice, în parcuri și promenade explicând și apărând doctrina catolică. Majoritatea oratorilor sunt laici, dar sunt foarte bine pregătiți în toate materiile și chestiunile teologice, fie istorice fie dogmatice, încât ei știu să răspundă îndată oricărei obiecțiuni istorice, dogmatice morale sau de orice alt ordin ar fi. Oratorii catolici sunt cei mai ascultați atât pentru elecvența lor cât și pentru unitatea, coerența și armonia admirabilă a doctrinei ce-o propagă. Azi în Londra cel mai mare orator catolic „de stradă” e un anumit *Jonas* (N. B. oratorii figurează mai toți sub nume fictive, să încunjure vanitatea), un ovreu convertit, și un tiner de 16 ani convertit numai de doi ani la catolicism. Se crede, că rezultatul acestei grandioase opere de „stradă”, va fi, întoarcerea încâteva decenii, a întregii Anglii la catolicism, de unde o rupsesse ura unui rege voluptuos.

Ce să zicem noi când la noi nici în biserică nu se prea predică?

— *Cu cine se însofesc ortodocșii.* În timpul din urmă s'a scris cu multă laudă de sine și oarecareva mândrie, prin revistele și ziarele ortodoxe, că și ortodocșii noștri vor participa la marele Congres internațional al tuturor religiilor (afară de cea „papistă” care s'erată refractară la orice încercare de apropiere și înțelegere, pentrucă e îngâmfată, — zic ortodocșii). Or, ca să se știe cu cine vreau însofirea frajii noștri ortodocși dăm aci după „Aftenposten” din 22 Aprilie Crezul profesorilor și-a păstorilor din Stockholm unde vreau să meargă și frajii noștri la Congres și unde desigur se vor întâlni și cu dd. Schjelderup și Rördam.

Iată ce cred (sau mai corect, ce nu cred) ei:

1. Noi nu credem că Biblia e inspirată de Dumnezeu încât să ne deoblige a crede.

2. în urmare noi nu credem în Dumnezeu Bineii, nici în Trinitate.

3. Noi pe Cristos îl ținem de un om de model și multe din învățăturile lui sunt vrednice de urmat, dar nici în el nu era nimic divin în mai mare măsură ca în alți oameni mari și genii. El doarme în mormântul său ca Mahomet, Budha și alți întemeietori de religii.

4. În urmare noi nu credem nici în nașterea sa virginală, nici în opera lui răscumpărătoare, nici în învierea lui, nici în a doua venire a lui.

5. Noi credem în Duhul sfânt nu ca în o persoană dumnezească, ci ca în o forță divină;

6. Noi nu credem nici în învierea de obște a morșilor, nici în pedeapsa de veci etc.

Și ortodocșii noștri mai vreau însofrire cu aceștia, decât cu noi, cari suntem moșteitorii credinței Marșilor Atanasie, Vasile, Ioan Gură de Aur, Ciril și alții. Halal de așa ortodoxie!

— *Cursuri de limbi și artă.* La Institutul de fete din Satu-Mare de sub direcțiunea Surorilor de Caritate, (Str. Ștefan cel Mare No 13) se țin cursuri de limba franceză, germană, engleză, precum și cursuri artistice de lucru manual modern, desen, pictură și muzică. Limba de conversație e cea franceză. Inscriseri se pot face până la 15 Sept.

TIPIC.

6 Septembrie, Dumineca a XIII. după Rusalii și amintirea minunii din Cane a Arhanghelului Mihail v. 4.

Sâmbătă la însărat pe 6, ale inv. 3 și ale Mineiului 3. Mărire-Și acum, dogm. versului 4. Intraț. Prohimenul zilei Stihovna cu Mărire-Și acum ale inv. Trop. inv. Mărire trop. zilei Și acum, a Născ. v. 4.

Duminecă la Mănecat: toate ale inv. v. 4. Evanghelia iv. 1. Catavasiile Crucii. Luminăt. inv. 1. scl.

La Liturghie. Fericirile v. 4. Trop. inv. Mărire: Cond. Mineiului, Și acum. a Născ. Ceeace ești folositoare, Apostolul și Evanghelia Duminecii a XIII. după Rusalii.

La însărat (7 Sept. Preserbarea Nașterii P. S. Născ. de Dzeu și S. Mărtir. Sozont) pe 6, ale preserbării și ale Sfântului 3. Trop. Mărire-Și acum din Mineiu. Stihovna cu Mărire-Și acum a preserbării. Trop. Martirului Mărire-Și acum Trop. preserbării.

8 Septembrie. Marți Nașterea Preasfintei Născătoare de Dzeu. (Sf. Măria Mică)

Luni la însărat, pe 6 toate ale șarb. cu Mărire-Și acum. Intraț. Prohimenul zilei. Paremii, La Litie: Stihira v. 1: „Inceperea”. Mărire-Și acum v. 8. În ziua cea aleasă. Stihovna cu Mărire-Și acum a șarb. La binecuv. pânilor Trop. serb. de 3 ori scl. după obicei.

Marți la Mănecat. Trop. ca Luni seara. Sedelnele șarb. Polieleul cu pripelele șarb. Antif. v. 4. Prohimenul șarb. „Ămînți-voi”. Evanghelia șarb. Mărire-Și acum. Pentru rug. Născătoareci. Stihul Indură te cu Stihira. „Aceasta e ziua Dlui”. Catavasiile Crucii. La cânt. a IX. Pripeala șarb. Lumin. șarb. Laudele șarb. pe 4. Mărire-Și acum: „Aceasta e ziua Dlui” Doxologia, șcl.

La Liturghie. La intraț: a Născ. dela cânt. a 3-a din Canon. Trop. șarb. Mărire-Și acum: Condacul șarb. Apostolul și Evanghelia sârbătorii. Axion: Imosul șarb. Cuminecar: „Poharul”

La însărat. (9 Septembrie SS. Păr. Ioachim și Ana) pe 6 ale șarb. 3 și ale SS-lor. 3. Mărire-Și acum din Mineiu. Stihovna dela vecernia mica din 8 Sept. Mărire-Și acum. din Mineiu Trop. SS-lor. Mărire-Și acum. Trop. șarb.

13 Septembrie. Dumineca a XIV-a după Rusalii; amintirea învierii; preserbarea Înălțării S. Cruci și S. Mart. Corneliu. v. 5.

Sâmbătă da însărat pe 6. ale inv. 2, ale înorii 2 și ale Sf. lui 2. Mărire-Și acum. dogm. vers. Intraț. Prohimenul zilei. Stihovna cu Mărire-Și acum. a inv. Trop. inv. și Trop. Martirului. Mărire: Trop. înorii. Și acum: Trop. înainteserb.

Duminecă la Mănecat. Trop. ca Sâmb. sara. apoi celelalte ale inv. Evanghelia inv. 2. Catavasiile Crucii. Luminăt. inv. 2. șcl.

La Liturghie. Fericirile v. 5. Trop. inv. Mărire-Și acum. Căndatul înorii. Apostolul și Evanghelia: Duminecii a XIV. d. Rus. Axion: Imosul S. Mariei mici. Cuminecar: Doamne iubit om.

14 Septembrie Luni Înălțarea S. Cruci și adormirea S. Ioan Gură de Aur. Ajun.

Duminecă la însărat pe 3. cu Mărire-Și acum. ale șarb. Intraț. Prohimenul zilei. Paremii. La Litie: Stihira v. 1. „Astăzi”. Mărire-Și acum: „Lucrarea”. Stihovna cu Mărire-Și acum ale șarb. La binecuv. pânilor: Trop. șarb. de 3 ori scl. ca de obicei.

Luni la Mănecat. Trop. ca la însărat. Sedelnele șarb. Polieleul și pripelele șarb. Antif. v. 4. Prohimenul șarb. Evanghelia șarb. După Evanghelia: Învierea lui Hristos și Ps. 50. șcl. indicate în Mineiu. Catavasiile Crucii. La cânt a IX-a cu pripelele șarb. Luminăt. cu Măr. Și acum. ale șarb. Laudele pe 4 cu Măr. Și acum. a șarb. Doxologia și expunerea Stei Cruci precum se arată în Mineiu.

La Liturghie. Antifoanele: Pentru rugăciunile și „Măntuiește ne. La intraț: și în loc de „Venii”. Trop. șarb. Mărire-Și acum. Cond. Crucii. La Sf. Dzeule: Crucii Tale. Apostolul și Evanghelia sârbătorii; Axion: Imosul S. Cruci (v. cânt IX-a din canon la Mănecat) Cuminecarul: „Insemnatu s'a”.

La însărat. (15 Sept. S. Martir Nichita.) pe 6, ale sârbătorii 3 și ale S-lui 3. Intraț. Prohimen: „Dzeul nostru” v. 7. Stihovna din Mineiu cu Mărire-Și acum dela vecernia cea mică din 14 Sept. Trop. sfântului. Mărire-Și acum. Trop. S. Cruci.

— Misă. —

Schițe de predici.

Dum. XIII. după Rus.

Să fim mulțumitori lui Dumnezeu. „Pre cei răi rău îi va pierde și via o va da altor lucrători, cari vor da lui rodirile în vremile sale“

Introducere. Poporul iudeesc a fost poporul ales alui Dumnezeu. Pe acest popor l-au susținut Dumnezeu în mod minunat. Din poporul acesta au ales proroci, patriarhi, scoaterea din prinoare. Siciul legii, Biserica din Ierusalim.

Tract. I. Poporul nemulțumitor a fost poporul iudeesc, Murmurarea în contra lui Dumnezeu, când ia mântuit dintre puterea păgânilor. Neîndestularea dacă sub călătorie nu au avut toate în abundență. S'au resculat în contra lui Moise au omorât prorocii, au voit să nimicească planul lui Dumnezeu cu mântuirea neamului omenesc. Prezentarea apostolilor, alui Hristos omorîrea lor. Iudeii au fost pedepsiți. S'au nimicit Ierusalimul orașul lor, biserica unică sau devastat. Plângerea lui Ieremia prorocul, în care se arată pierderea ce au îndurat. Sau risipit fără rege, fără țară umblă batjocoriți, huiduiți, timbrași ca fratricidul Cain.

II. Noi suntem creștini după Iudei poporul ales alui Dumnezeu. Multe daruri am primit din momentul în care ni-sa deschis ușa creștinismului în Sf. Botez. Multe daruri primim în aceasta viață. Tainele sunt pentru noi. În învățătura creștinească avem poate promisiuni avem pentru fericirea veșnică. Ce fericire ne așteaptă. Ce lucrăm noi pentru aceste? Ce merite ne câștigăm: Nu suntem și noi nemulțumitori. Pre cei răi, rău îi va pierde.

Inch. Asemenea cauze asemenea rezultat nasc. Să le folosim darurile spre bine.

II. Nașterea Născ. de Dumnezeu.

„Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua dela dînsa“.
Luc. X. 42.

Introd. Cu tot dreptul serbează biserica catolică cu atîta bucurie nașterea Preacuratei. Azi este începutul mântuirii noastre. Din foarte multe virtuții ale Preacuratei să vorbim azi despre a ei curăție și umilință.

I. Curăția a înpodobit pre Preacurata, curățenia sufletească și trupească ce frumoasă este aceasta virtute, posibilitatea pierderea căreia, așa a spăimântat-o pre Preacurata încât nu a voit să dea încrezământ ingerului, trimisului lui Dumnezeu. Curăția a vestit Hristos cu viața sa, cu cuvintele sale. Cei mai aleși alui Dumnezeu așa sunt. De voiești să fii desăvârșit. . . vino după mine. . . Dintre apostoli mai tare la iubit pre Ioan, care și la cina cea din urmă pe pieptul lui și a pus capul.

II. Umlința. Preacurata a fost pilda umilinței. A trăit retrasă de lumea necunoscută. Nu a încercat să-și valorizeze dreptul său că a fost născută din casă împărătească. Hristos dela naștere a fost cel mai umilit. Sa născut în peșteră. A trăit în modestie. „Paserile cerului au cuiburi. . . fiul oamenesc nu are unde să-și plece capul“.

Cel ce voiește să fie între voi cel mai mare să fie tuturor slugă.

Inch. „Fericiti sunt cei curați cu inimă, că aceie vor vedea pre Dumnezeu! „Fericiti sunt cei săraci cu spiritul, că acelora este împărăția cerurilor.

*Dum. înainte înălțării Sf. Cruci.
Iubirea față de Dumnezeu.*

„Căci așa a iubit Dumnezeu lumea încât și pe Fiul cel unul născut l-a dat“. Ioan III. 16.

Iubirea lui Dumnezeu față de oameni s'a început, când creștind pre om l-a provăzut cu toate darurile sale naturale și supra-

naturale, și-a ajuns culmea când pentru mântuirea omului nemulțumitor pe unul născut Fiul său l-a dat, iubirea aceasta nemărginită iubire mai pre sus de toate pretinde dela noi.

Tract. I. Iubim pre Dumnezeu dacă împlinim poruncile Lui. Iubirea trebuie să fie universală, să se estindă la tinerea tuturor poruncilor lui Dumnezeu. „Iubirea e împlinirea legii“. Rom. XIII, 10. „Dacă păziți poruncile mele, veți rămâne în iubirea mea.“ Ioan XV, 10. „Dacă mă iubiți pre mine poruncile mele le țineți“. Ioan XIV, 15. „Pentru că oricine va păzi toată legea, dară va greși întru una s'a făcut tuturor vinovat.“ Iacob II, 10.

II. Iubirea lui Dumnezeu trebuie să fie desăvârșită. Dumnezeu totdeauna la fel este demn de iubire. Pentru Dumnezeu și la voia lui Dumnezeu trebuie să abdicem de lume. Sfinții, Martiri, Confesorii Fecioarele cele sfinte au arătat iubire față de Dumnezeu. Dacă e datorința a apăra, a iubi patria și cu periclitarea vieții, dar pre Dumnezeu.

Inch. Să facem seamă cu noi, cum iubim noi pre Dumnezeu.

Înălțarea Sf. Cruci.

„Căci ce folos este omului de ar dobândi lumea toată iară pe sine să se piarză“. Luca IX, 25.

Lumea îți promite multe fără să-ți poată da nimic. Dorești să ajungi o bucurie, care din depărtare așa și a fost de dorit ajungând ești fericit dacă te alegi, cu desilusionare, „Numai alătă“.

Tract. I. Cât de tare ne place să servim lumii. Pentru ce? Pentru că lumea ne promite bucurie, bogăție, renume. Cel ce voiește să te păcălească îți promite ceva plăcut. Cain ca să-l piarză pe Abel prietinește l-a chemat la plimbare. Absolon așa l-a prins în cursă pe Ammon că a dat prânz în onoarea lui Dabila desfătare trupească a promis lui Samson. „Trădătorii zice sf. Ioan Crisostom așa fac, că mai înainte bucurire promit apoi îți cauzează supărare.

II. Dobândirea sufletului și se pare grea. „Credincios este“ Dumnezeu carele nu vă va lăsa să vă ispițiți mai mult decât puteți. I. Cor. X, 13. Ne va sprijini Dumnezeu, cum l-a sprijinit pre Ștefan când l-au ucis Iudei, ne va da ajutor ca Sf. Antoniu când a fost atăcat de diavoli. „Cu dreptul te constrânge la împlinirea legii sale acela — zise Sf. Leone — care ne ajută la aceea“.

Inch. Lumea trece și poftele ei, iară resplata lui Dumnezeu e veșnică.

— Ami —

POȘTA RED. ȘI ADM.

— *Unui cetitor Zelos.* Da, suntem și noi de părerea să se publice numărul abonațiilor nostri din fiecare parohie. Ar fi cel mai bun termometru al zelului preotului local. O vom face o la sfârșit de an. Mulțumiri și salutări.

— *Către on. cetitori.* Rugăm pe stimății nostri cititori să binevoiască a scuză multele greșeli de tipar cari, în absența redactorului nostru în nrii 15—16, s'au strecurat mai multe ca de obicei.

— *P. G. M. Chef.* Vă mulțumim, Ați adunat idei foarte multe și frumoase, dar nearanjate în mod sintetic. Le-ați putea poate preluca în mai multe articole scurte, fiecare cu un subiect și scop bineprecizat.

— *Abonamente achitate:* Off. par.: Hurez; Moftinulmic, Șeitin; Ghenci câte 120 Lei; Rvs. Alexandru Cera Vicar Careii Mari sem II. 60 Lei; M. On. C. Darabanth protopop 60 Lei; Dr Iosif Ștegescu Bpesta 200 Lei; Dr A. Mircea not. publ. Arduș și Cornea Gh. Abs. de teol. șef de serv. Cluj câte 120 Lei.

„Tipografia și Librăria Românească“ Oradea-Mare. — Redactor resp.: Păr. Dr. Aloisiu L. Tăutu.

